

ה"ת 48213/01/14 - דוד נחום, עידו נחום נגד מדינת ישראל, מפלג תביעות ת"א

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ה"ת 48213-01-14 נחום ואח' נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני המבקשים
כב' השופטת דניאלה שריזלי
1. דוד נחום
3. עידו נחום (במעצר) ע"י ב"כ עו"ד ירום הלוי
נגד
המשיבה
מדינת ישראל מפלג תביעות ת"א

ה ח ל ט ה בבקשה להחזרת תפוס

1. זוהי בקשה להחזרת תפוס, לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן: **הפקודה**). בבקשה עותרים המבקשים, אב ובנו, להחזיר למבקש 1, אביו של המבקש 2, סכום של 50,000 ₪ (להלן: **הבקשה**).
2. ברקע הבקשה חיפוש שערכה משטרת ישראל בתאריך 9.1.14 במסגרת חקירה כנגד המבקש 2, בחשד שביצע עסקאות בסמים מסוכנים. בחיפוש תפסה המשטרה רכב מסוג טויוטה, ועוד פריטי רכוש, לרבות, מכשירי טלפון סלולאריים וקטנוע, וכן, סכומי כסף שונים: 1510 דולרים, 300 יורו, המחאה בסך 2000 ₪, ו-60,900 ₪ (להלן: **הרכוש**).
3. הבקשה התייחסה במקורה לרכב הטויוטה ולסכום של 50,000 ₪ במזומן (להלן: **הסכום במזומן**), חלק הארי מתוך 60,900 השקלים הנ"ל. מאחר שהרכב הוחזר לידי המבקש 1, עומדת הבקשה היום על הכסף המזומן בלבד.
4. יצוין, כי בעקבות החקירה הגישה המשיבה ב-13.2.14 כתב אישום ת"פ 26535-02-14 הכולל 27 אישומים ובהם ייחסה המשיבה למבקש 2 ביצוע סדרה ארוכה של עבירות שעניינן סחר בסם מסוכן. בד בבד הוגשה בקשה למעצרו עד תום ההליכים - מ"ת 26573-02-14. המבקש 2 נתון כיום במעצר עד החלטה אחרת. המשיבה מחזיקה בסכום המזומן האמור כחלק מהרכוש התפוס שבדעתה לבקש את חילוטו בסיום ההליכים נגד המבקש 2, במידה שירשע בדינו.
5. אשר על כן, הביעה המשיבה עמדתה בכתב האישום, כי בסיום ההליך הפלילי, אם יורשע המבקש 2, היא

עמוד 1

תבקש להכריז עליו "סוחר סמים", ותעתור לחלט את הרכוש שנתפס ברשותו, כאמור, לרבות מכשירי הטלפון הסלולאריים, הקטנוע, וסכומי הכסף המפורטים לעיל, בכללם, הסך 50,000 ₪ נשוא הבקשה.

6. אשר לבקשה: אין חולק, כי הסכום במזומן נתפס במסגרת החיפוש שנערך בדירת המבקש 2. אין טענה בדבר חוקיות החיפוש. טענת המבקשים היא, כי הסכום האמור, 50,000 ₪, שייך למבקש 1, ולא למבקש 2, ומכאן הבקשה להחזרתו של הסכום האמור לידי המבקש 1, שאיננו קשור באישומים המיוחסים לנאשם 2.

7. בטיעוניו התרכז ב"כ המבקשים בחזית העובדתית, בכלל זה, תצהירו של המבקש 1 הנספח לבקשה, ודברים שמסרו לו המבקשים. לטענתו, המבקש 1 הוא אדם מבוגר וחולה, הסובל מנכות, וזקוק לטיפול סיעודי, ועל כן, הוא מטופל בידי עובד זר. בני המשפחה מאוחדים בעמדתם כי הסכום האמור שייך למבקש 1, אשר מסר אותו לבנו, המבקש 2, לשמירה, מחשש שהעובד הזר יגנוב את כספו. כיום זקוק המבקש 1 לכספו, למימון צרכיו הדחופים, לרבות, צרכיו הרפואיים, ומשכך, המשך החזקת הכסף בידי המשטרה איננה מוצדקת, והיא פוגעת בקניינו של המבקש 1 פגיעה בלתי מידתית.

8. המשיבה מתנגדת לבקשה, ומבססת את עמדתה על המגמה לאפשר את חילוטם של התפוסים במידה שיורשע המבקש במשפטו. מה גם, שקיים סיכוי סביר לכך שהתפוס יחולט, נוכח אופי הראיות ועוצמתן, וכן, העובדה שמדובר בכסף אשר נתפס ברשותו של המבקש 2, בתכוף לביצוע עסקאות בסם מסוכן.

9. שקלתי את עמדות הצדדים, בחנתי את הנורמות המשפטיות הרלוונטיות בעניין החזרתם של תפוסים או המשך החזקתם, ולהלן הכרעתי.

10. הבקשה להחזרת תפוסים מעוררת באורח טבע את הצורך להכריע בין אינטרסים ציבוריים מוגנים ועקרונ שלטון החוק, שבמסגרתו מתחייבת שמירה על הוראות החוק ועל הליכי משפט תקינים, וכן, הצורך למנוע עבירות, להגביל את ההנאה הכלכלית שהיא תוצר העבירות, ולנקוט בענישה ראויה, הכוללת, בין היתר, חילוטם של נכסים שהושגו בעבירה, לבין אינטרס הפרט למניעת פגיעה בזכויותיו, לרבות, זכויותיו הקנייניות.

11. תפיסתם של מוצגים כאלה ואחרים הוכרה זה מכבר במשפט כאמצעי קיצוני להשגת התכלית של הוכחת התשתית הראייתית כנגד העברייני, ובכלל זה, האפשרות לחלטם בעתיד, היה ויורשע הנאשם, שכן, היא שוללת מן המחזיק, או, מן הבעלים, בטרם הוכרע דינו של הנאשם, את השימוש וההנאה מהתפוסים למשך תקופה ארוכה. בהשראת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ועל פי עקרון המידתיות המקובל, וכן, מאחר שמדובר בפגיעה קניינית, ולעתים - פגיעה קשה, קבע בית המשפט העליון כי יש לנקוט בתפיסת רכושו של חשוד רק כאמצעי אחרון ובהעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית [ראו: בש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל, תקדין עליון 1)2006, 3416 (להלן: פרשת לרגו); בש"פ 7715/97 שושנה חג'ג' נ' מדינת ישראל ואח', פ"ד נב(1) 14; וכן, רע"פ 1792/99 אלי גאלי נ' משטרת ישראל, פ"ד נג(3) 312 (להלן: פרשת גאלי)].

12. למותר לציין, כי המשך החזקתם של תפוסים אשר נתפסו כדין בידי המשטרה, איננה מקדמה על חשבון העונש. על כן, בהתבקש התערבות שיפוטית והכרעה לעניין החזרתם של תפוסים, אמור בית המשפט לוודא, בראש וראשונה, את קיומו של מקור סמכות לתפיסה. בשלב השני, אמור בית המשפט לערוך איזון חוקתי בין ההגנה על זכויותיו הקנייניות של המבקש את החזרת התפוסים, לבין אינטרס הציבור שבמניעת ביצוע העבירות באמצעות חפצים שקידמו את ביצוען בדרך זו ואחרת. ולצורך כך, על בית המשפט להתחקות אחר מגוון התכליות שברקע סמכות התפיסה הנתונה לרשות, המקרינות, כל אחת, על סוגיית שחרור התפוסים והתנאים לכך.

13. שלוש תכליות עיקריות עשויות להצמיח מקור סמכות להמשך החזקת התפוסים עד לסיום הליכי המשפט, והן, בראש וראשונה, הצורך בהצגתו של החפץ התפוס כראיה במשפט; שנית, מניעת עבירות בעתיד, וזאת, בהתקיים חשש מבוסס כי התפוס עלול לשמש את העבריין לביצוע עבירות בעתיד. המטרה היא, אפוא, להקשות על העבריין להוציא את תכניתו העבריינית מן הכוח אל הפועל (ראו: פרשת **גאלי**, בעמ' 322). תכלית נוספת שמונה בית המשפט העליון הינה - חילוט התפוסים (שהוכתמו בעבירה) כאמצעי עונשי, לפי סעיף 39 לפקודה.

14. מצא בית המשפט, המתבקש להורות על החזרת תפוס, כי מתקיים מקור סמכות להמשך החזקת התפוס, עליו לבחון האם ניתן באיזון ראוי להשיג את מטרת התפיסה תוך פגיעה פחותה בבעל הקניין בנכס התפוס, תוך החלת "חלופת תפיסה" שתגשים כראוי את האינטרסים השונים הפועלים בענין זה (ראו: פרשת **לרגו**). להתרת הסוגיה, על בית המשפט לבחון ולהתייחס לנתונים שונים הקשורים להליך הפלילי המתנהל. במקרים שבהם מדובר בנכסים שנתפסו למטרת הבטחת אפשרות חילוט עתידי, כבענייננו, מורה הפסיקה, כי ראוי שיבחן בית המשפט את הצפי לקיום המשפט ולסיומו בהרשעה.

15. רובד נוסף של בחינה מתמקד באפשרויות שחרור התפוסים והתנאים לכך, בהינתן קיומה של עילת תפיסה מתמשכת. במסגרת זו, נפסק, אמור בית המשפט לשקול את הצורך בהמשך התפיסה, כדי להגשים את תכליתה מול עניינו של הפרט שזכותו הקניינית נפגעה, ולבחון את אפשרות האיזון בין השניים באורח מידתי. בגדרו של איזון זה על בית המשפט לשקול, בין היתר, מהי מידת הסכנה לפגיעה בתכלית התפיסה אם ישוחררו התפוסים, לבין היקף הפגיעה בזכות הקניין של הבעלים, ועוצמתם היחסית של האינטרסים הנוגדים תישקל ותיבחן אלה מול אלה. על בית המשפט להחליט בגדרו של איזון זה, אם ניתן לשחרר את התפוסים אף שמתקיימת עילה נמשכת לתפיסה, ואם כן - באלו תנאים וסייגים יש לעשות כן, כדי להגן על תכלית התפיסה תוך פגיעה פחותה בזכות הקניין של בעל הזכות בנכסים התפוסים (ראו: פרשת **לרגו**; פרשת **גאלי**, בעמ' 323-325; בש"פ 7023/03 **אבוטבול נ' מדינת ישראל**, תקדין עליון 2003 (3) 628; וכן: בש"פ 3159/00 **אסנת רבין נ' מדינת ישראל**, תקדין עליון 2000 (2) 1118).

16. בשקלול האינטרסים אמור בית המשפט להעריך, מצד אחד, מה מידת הצורך בהשאת התפוסים בידי המשיבה; ומצד שני, עליו לבחון היבטים שונים הנוגעים לטיבם של התפוסים מבחינתו של בעל הקניין. כך, למשל, יבחן בית המשפט האם מדובר בתפוסים שהחזקה בהם מותרת על פי דין או אסורה; מה מידת הנזקקות להם, ומה שיעור הנזק הצפוי משלילת החזקה בטרם הסתיים ההליך הפלילי. בהקשר זה, עשוי להיות הבדל בין תפוס המשמש אדם לעסקו ולמשלח-ידו, לבין תפוס שאינו בר-שימוש יומיומי; כן, עשוי להיות שוני בין חפץ מתכלה לבין חפץ שערכו אינו מושפע ממעבר הזמן, וכיוצא באלה שיקולים.

17. מניתי עד כאן את הנורמות המשפטיות אשר מתוות את דרך בחינת הבקשה להחזרת תפוס שלפניי. כאמור לעיל, אין המבקשים חולקים על קיומו של מקור סמכות לתפיסת הסכום במזומן; ואולם, הטרוניה מופנית כנגד המשך החזקתו בידי המשיבה, וזאת, נוכח הטענה כי הכסף שייך למבקש 1, ולא למבקש 2, ועל כן, לא תהיה הצדקה לחילוטו בסיום ההליך הפלילי, וממילא, אין הצדקה להמשך החזקתו כיום בידי המשיבה.

18. עיון במסמכי תיק החקירה מעלה, כי בדירת המבקש 2 תפסו השוטרים ביום 9.1.14 סכומי כסף שונים: 4450 ₪ נתפסו בכיס מכנסיו; בשידה בחדר השינה נתפסו 6350 ₪, וכן, סכומי כסף זרים - דולרים ויורו (וכן, שיק בסך 2000 ₪). **בארון בחדר השינה נתפסו 49,900 ₪ (ולא 50,000 ₪) שהיו בתוך חמש שקיות ניילון** [בדו"ח הפעולה שערך סמ"ר עומרי אוליאל מפורטים שטרות הכסף]. בנסיבות בהן נתפסו ברשות המבקש 2 ובדירתו כמויות שונות של סמים מסוכנים, וסכומי כסף שונים; בנסיבות בהן קיימות ראיות לכאורה לביצוע עבירות של סחר בסם מסוכן; מתקיים, לכאורה, קשר הדוק בין העבירות שבכתב האישום לבין התפוסים. מכאן, זכותה של המאשימה/המשיבה לעתור לחילוטם של הכספים התפוסים אם יורשע המבקש בעבירות המיוחסות לו לפי פקודת הסמים המסוכנים. ביחס לכספים שנתפסו מתקיימת, אפוא, עילת תפיסה מתמשכת שמטרתה חילוט התפוסים במידה שירשע המבקש 2 במשפטו. אשר על כן, המשך החזקת הכספים התפוסים אמורה להבטיח את תקינות ההליך הפלילי.

19. נותרה לבחינה הטענה לפיה קיימת אבחנה בין הסכום נשוא הבקשה לבין הסכומים האחרים שתפסו השוטרים ברשות המבקש 2. נימוקי הסנגור מעוגנים, כזכור, בעובדות שליקט ושטח בבקשה ובטיעונים בעל פה. מוסכם עמי, כי אם מדובר בכסף השייך למבקש 1, הרי שהמשך החזקתו בידי המשיבה פוגע בזכותו הקניינית. אלא שהעובדות אותן מסר המבקש 2 (בחקירתו ביום 10.1.14) ביחס לסכום 49,900 ₪, אינם עולים בקנה אחד עם הפרטים שמסר המבקש 1 (הודעתו מיום 6.2.14) ועם דבריה של אחותו, איילת מלבסקי (הודעתה מיום 3.2.14). בין השלושה פערים של ממש ביחס למקור הסכום, מועדי מסירתו למבקש 2, ותכלית המסירה. אשר על כן, טעון מקור הסכום ברור עובדתי מעמיק. ברור כזה צריך וראוי שיערך במהלך המשפט, בפני השופט אשר ידון באשמו של הנאשם, ובמידת הצורך, בבקשת החילוט לכשתועלה. בנסיבות אלה, אינני נכונה לקבוע במידה של סבירות, כי המשך החזקת הסכום במזומן פוגעת בזכות הקניין של הבעלים. בודאי שלא אוכל לקבוע כי מדובר בפגיעה בלתי מידתית. מטעמים אלה לא אורה על החזרת הסכום במזומן לידי המבקש 1.

20. מאותם טעמים איני נכונה לאמץ את הצעתו החלופית של ב"כ המבקשים - להורות על שחרור הסכום במזומן לידיו של נאמן. ההצעה החלופית אינה מעשית בעיניי נוכח הטענה שהמבקש 1 זקוק לכסף לצרכיו, וכן, משום שבמהותה היא מסכלת את מטרת התפיסה המתמשכת אשר נועדה לשלב הסופי של ההליך הפלילי כנגד המבקש 2. על כן, הבקשה נדחית.

המזכירות תמציא החלטתי לצדדים.

ניתנה היום, ט' אדר ב תשע"ד, 11 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.